

VERDEN

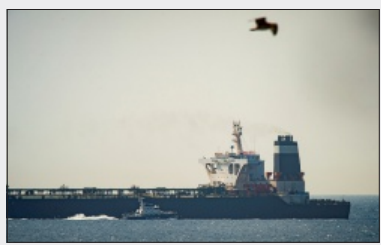
Konst. reportasjefører Åsne Gullikstad
asne.gullikstad@dagsavisen.no

Iran krever at skip frigis

SKIP: Iran krever at Storbritannia umiddelbart frigir det iranske oljeskipet som torsdag ble tatt i arrest ved Gibraltar som følge av mistanker om frakt til Syria.

Iran fordømmer fredag beslaget og har også innkalt den britiske ambassadøren i landet som følge av hendelsen. Skipet ble beslaglagt av politiet og tollvesenet i

Gibraltar, assistert av den britiske marinen. Bakgrunnen er mistanke om at skipet var på vei til Baniyas-raffineriet i Syria, noe som vil være et brudd på sanksjonene som EU har innført mot det syriske regimet. Spanias fungerende utenriksminister har opplyst at oljetankeren ble stoppet etter en forespørsel fra USA. (NTB)

Juncker: – Jeg er en veldig unik fyr

BRUSSEL: Jean-Claude Juncker (64) mener han ligger an til å gå over i historien som den første og siste kommisjonspresidenten i EU som ble valgt i en åpen prosess.

– Jeg er en veldig unik fyr. Jeg var den første og siste spisskandidaten, sa Juncker spøkefullt da han møtte pressen sammen med

Finlands statsminister Antti Rinne i Helsingfors fredag. Europeiske ledere nominerte denne uka tyske Ursula von der Leyen (60) til å overta når Juncker går av i høst. Men stats- og regjeringssjefene har i ettertid fått krasse kritikk for prosessen. Ved å nominere von der Leyen valgte de nemlig å ignorere det såkalte spisskandidat-

systemet, der hver partifamilie i EU stiller med sine egne offisielle kandidater. Spisskandidatprosessen ble tatt i bruk for første gang da Juncker ble valgt i 2014. Men von der Leyen stilte ikke som offisiell kandidat. Navnet hennes kom først på bordet som del av en hemmelig bakromsavtale helt i sluttfasen av forhandlingene.

– Prosessen var ikke veldig åpen, konstaterte Juncker. Ifølge ham er det beklagelig at spisskandidatprosessen ikke ser ut til å bli noen tradisjon. – Jeg sa på toppmøtet at jeg alltid har hatt følelsen av at jeg vil skrive historie. Men ikke på denne måten, sa Juncker. (NTB)

– Folk tar seg mer til rette nå

AMAZONAS: Tempoet på avskogingen øker i Amazonas, etter at Brasils nye høyrepopulistiske president har snudd opp ned på landets regnskogpolitikk.

■ INES MARGOT ZANDER

– Alt vi har av kilder viser at det er en økning i avskogingen. Det skjer selv før den nye regjeringen har gjort noe særlig konkret på dette feltet, sier generalsekretær Øystein Eggen i Regnskogfondet til Dagsavisen.

Mye tyder på at grunnen til at stadig mer av verdens største regnskog avskoges, er at folk i større grad tør å ta seg til rette nå, ifølge Eggen.

– Det meste av avskogingen i Brasil er ulovlig, men landet har i varierende grad klart å implementere lovverket. Nå er det forventninger om at den nye regjeringen vil se lett på det, så folk tar seg mer til rette, fortsetter han.

Klimaskepsis

I fjor ble Jair Bolsonaro, også kjent som «Tropenes Trump», valgt til ny president i Brasil.

„Det har etablert seg en slags frykt som nærmest er til å ta og føle på.“

Øystein Eggen, Regnskogfondet

En høystående brasiliansk tjenestemann som uttaler seg anonymt, sier til BBC at regjeringen nå oppfordrer til avskoging.

– Paradoxet i Brasil er at de rydder regnskog for landbruksformål, men konsekvensen kan bli at landbruk i hele landet bryter sammen, sier Eggen.

En avsløring i avisen The Guardian viser hvordan Brasils storfeindustri truer Amazonas. Storfekjøtt som kobles til områder som har blitt avskoget, eksporteres til hele verden, skriver The Guardian.

– Veldig mye viktig arbeid som i dag bidrar til å bevare regnskog, vil bryte sammen om fondet utvikles, sier han. Etter hvert som det blir mindre skog, mister den evnen til å vedlikeholde seg selv, forklarer Eggen.

– Det har etablert seg en slags frykt som nærmest er til å ta og føle på, ifølge Eggen.

På samme tid som flere forskere og miljøorganisasjoner peker på økt avskoging i Amazonas, sa Brasils miljøminister Ricardo Salles onsdag at det er en fare for at Amazonasfondet kan legges ned, skrev NTB. Bakgrunnen er blant annet uenighet om styringen av fondet.

Fondet er satt opp for å ta imot penger fra utlandet og fordele dem på prosjekter for å hindre avskoging. Norge har hittil utbetalt over 8 milliarder kroner til fondet over en tiårsperiode.

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen (V) advarer mot nedleggelse, og sier Norge er i dialog med Brasil.

Uenigheten om styringen bunner i at Bolsonaros regjering ønsker en annen retning for regnskogen, mener professor Arild Angelsen ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Til NTB sier han at Brasil heller ønsker å bruke regnskogen til å utvikle landsbygda og satse på jordbruk.

«No return»

Eggen i Regnskogfondet sier til Dagsavisen at en eventuell nedleggelse av fondet vil være ett av tiårets største nederlag i kampen for å bevare regnskogen.

– Veldig mye viktig arbeid som i dag bidrar til å bevare regnskog, vil bryte sammen om fondet utvikles, sier han.

Etter hvert som det blir mindre skog, mister den evnen til å vedlikeholde seg selv, forklarer Eggen.

– Den vil forsvinne raskere, og man kan komme til et «point of no return», fortsetter han.

– Det har etablert seg en slags frykt som nærmest er til å ta og føle på, ifølge Eggen.

• Avskogingen doblet fra i fjor

HOGGES: Avskoging i Amazonas har lenge vært en kjent sak, men under den nye regjeringen har takten økt betydelig.

Guardian viser hvordan Brasils storfeindustri truer Amazonas. Storfekjøtt som kobles til områder som har blitt avskoget, eksporteres til hele verden, skriver The Guardian.

– Det har etablert seg en slags frykt som nærmest er til å ta og føle på, ifølge Eggen.

– Økt etterspørsel etter soya bidrar til at den næringen ekspanderer. Fordi Brasil vet at importører ikke vil kjøpe soya fra avskogede områder, gis soyaproduksjonen plass der det tidligere var store, og dyra drives inn i skogen, sier han.

Verdens farligste land

Hvert eneste år tar bladene på trærne i regnskogen opp store mengder karbondioksid, som ellers ville blitt værende i atmosfæren og bidratt til global opp-

varming. Andre konsekvenser av avskoging er både ødeleggelse av biomangfold og rasing av levekårene for urfolk.

Klimaaktivister over hele verden trues og drepes. Verst har det gått ut over brasilianske aktivister, viser tall fra nonprofit-organisasjonen Global Witness. I 2017 ble 57 miljøforkjempere drept i landet.

Eggen, som nylig kom tilbake fra Brasil, sier befolkningen er reddere enn tidligere.

– Trusselbildet for dem som kjemper for urfolks rettigheter og for å bevare skogen, endrer seg. Det kommer konkrete trusler, sier Eggen.

Det er en utvikling som har funnet sted de siste månedene, under den nye presidenten, fortsetter han.

– Det har etablert seg en slags frykt som nærmest er til å ta og føle på, ifølge Eggen.

ines.zander@dagsavisen.no

FOTO: BRUNO KELLY/NTB SCANPIX

MILJØ: Jair Bolsonaro er klimaskeptiker, og under ham har Brasils regnskogpolitikk endret seg. FOTO: NTB SCANPIX

DYR: Biologisk mangfold er i faresonen når regnskog hogges. Dette dovedyr har klatret i et tre ved elva Jaraua. FOTO: NTB SCANPIX

FOLK: Urfolk, som høvding Marcelino Apurina, rammes hardt når store områder avskoges. FOTO: NTB SCANPIX

AMAZONASREGNSKOGEN

■ Verdens største regnskog. Området er på 5,5 millioner kvadratkilometer.

■ Avskoging har lenge vært en utfordring. Regnskogen ødelegges i hovedsak på grunn av landbruk og kvegdrift, olje- og gassutvinning, gruve- og tømmerdrift og ulike infrastrukturprosjekter.

■ I 2008 ble Amazonasfondet opprettet. Avskogingen, som hadde nådd en topp i 2004, falt etter at fondet ble opprettet.

■ Norge har så langt bidratt med 8,3 milliarder kroner til Amazonasfondet.

Kilde: Regnskogfondet, NTB

MERK: Hvide områder i skogpartiene i Amazonas viser vegetasjon som ikke er skog eller manglende satellitt-data. Dagsavisen, MCT/Bulls